

Nýggir haldarar eiga at tekna seg á posthúsinum.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐRALAG

NR. 20.

MIKUDAGIN
13. MARS 1963

36. ÁRG.

FYRSTA UPPSKOT NÝGGJA LANDSTYRISINS:

Boðskapur at taka við donskum miljónapeningi

HVØRJA FERÐ seinasta landsstýri við P. M. Dam sum lógmanni útvegaði Føroyum danskan pening til tvey miklu framstig, ið ta vóru framd, var niðurlagið i »Dagblaðnum« og »14. sept.«, hið fólkalokks- og tjóðveldismonnum:

**SAMBANDSPOLITIKKUR, DANISERINGSPOLITIKKUR
DANIR GRÝTA OKKUM UNDIR Í GULLI
DANIR FORKOMA OKKUM SUM TJÓÐ**

Fyri hvørja danska krónu, P. M. Dam og aðrir útvegaðu til landsganglig mál at fremja, rungaðu rakstrarrópin út um landið: landa-svik, drápsgerðir móti sjálfstýris-hugsjónini.

Somuleiðis gekst, tá ið gamla landsstýrið legði hitt figgjargla stöðið og farið varð undir hana stóru sjúkrahúsbýggingina, har sinnissjúkrahúsið til 34 milj. kr. er eitt lið i byggitlanini.

Rakstrarrópin lótu ikki biða eftir sær!

Hetta var ikki annað enn svikjara- og daniseringsgull, ið vildi trælubinda og forkoma okkum sum tjóð!

Danir vildu sjálvandi ikki trýsta alt hetta »sambandsgullið« inn á »sjálfstýrislandsstýrið«, sum hevði sett sær til endamáls at gera figgjargla og politiskt leyst frá Danmark.

Teir spurdu tí nýggja landsstýrið, um danska figgjanin av sinnts-

sjúkrahúsbýggingin: framvegis hevði landsstýrisins og lótingsins áhuga.

Fáur mundi hava væntað, at hitt FYRSTA uppskotið frá »sjálfstýrislandsstýrinum« við fullveldismanninum Hákun Djurhuus og loysingarmanninum Erlend Paturssyni á odda fór at vera

**ein boðskapur til Føroya lógtung um at taka við DANSKA tilboðnum um 34 miljónir
DANSKAR krónur.**

Hóast alt loysingarskrólið, hóast øgligu valagitationina imóti donskum peningi og hóast landsstýrisins loysingarsvønu, er tað veruleiki:

AT landsstýrið ikki bara við-mælti, men heitti á tingið um at víkja frá tíðarfreistini — t. v. s. skunda sær — og taka við hesum »svikjagullinum«, sum bert fyri 4 mánaðum síðani vildi forkoma okkum sum tjóð.

Til brævskrivarin frá student i Keypmannahavn til 14. Sept.

Góði brævskrivari!

Mær tykir synd i tær, tí hjartað titt er óvæð i lagi, so heitt tað innast inni tykist at sláa fyri javnaðarmonnum og serliga fyri P. M. Dam.

Mær tykir synd i tær, tí tú sýnist at vera villfóður og fyltur við skeivum upplýsingum.

Tú tykist ikki at vita, at ikki eitt einasta framstig i føroyskum tjóðskapargrundarlagi er vunnið uttan tær, sum hin føroyski javnaðarflokkurin undir P. M. Dams formanskapi hevur fyrirrekað, sett uppskot um og vunnið.

Hugsu um málið.

Tað var javnaðarflokkurin, sum gjørdi enda á toganini — deiluni — imillum sambandið og sjálfstýrið við at seta uppskot um at taka § 7 i skúlalógini burtur og lata tað standa til lærarans — eins og teir gema i øðrum londum — at avgera hvat mál, ið hann nýtir til undirvísingar.

Tað var uppskot frá javnaðarflokkinum, sum gjørdi, at føroyskt mál varð sett sum hovudsímál i øllum fòrum i Føroyum — og — strika tær hetta undir — at hvørki Jóannes Patursson ella nakar annar sjálfstýrismaður uttan Louis Zachariassen menn hava greitt at-kvøðu fyri hesum retti okkara móðurmálsins.

Tað var javnaðarflokkurin, sum av fyrstast tíð setti uppskot um hin føroyska mentunargrunnin.

Hetta uppskot varð fyrstu ferð

felt av fólkalokksmonnum. Ikki fyrr enn uttanfyri standandi menn við Hanusi landslækna og øðrum góðum sjálfstýrismonnum fóru at egna fyri persónserisveikleikanum hjá fólkalokksmonnum batti at fáa hetta uppskotið samtykt. Spyr bara Hanus og aðrar uttantsmenn, ið vildi vóru at taka málið uppaftur.

Tað var eftir uppskoti frá javnaðarmonnum, at vit fingi lóggávuváld og »generellane« rett til alt tað sjálfstýri, vit vilja hava og halda okkum vera menn fyri.

Men eingin sjálfstýrismaður uttan Louisar-menn greiddi at-kvøðu fyri hesum. Tað varð samtykt við hjálp av sambandsmonnum, men undir mótmæli fólkalokksmanna undir leiðslu av Thorstein Petersen og Jóannes Patursson.

Eg kundi, um blaðpláss var, hildið fram við at givið tygum sak ligan, sannan og lærandi upplýsingar i henda durin. Men eg kann koma aftur til spurningin.

Vinarliga sinnaður javnaðarmaður.

2 NÝGGJ FISKIFØR

»Finnur Friðie, nýggja linuskipið sum partafelagið Gøtu Samvinnufelag hevur lágið bygt i Noregi, kom tí Føroya sunnudagin.

»Staksáfossure« hjá p.f. Stalli i Kollafirði er eisini nýbygningur i Noregi, hann kom mána morgunin. Kostnaðurin av hesum skipum er um 1,5 milj. kr. hvørt.

„Frihed forpligter“ i KFUM i kvæld kl. 8

Storfilmurin »FRIHED FORPLIGTER«, upptikin av danska javnaðarflokkinum, verður sýndur i KFUM i KLAKKSVÍK i kvæld kl. 8. Tessverri var tíðarskeiðið burturdottið i lysingini seinasta leygarlag. Boðin eru øll javnaðarfólk, og øll, sum annars hava áhuga at siggja hetta mikla verk, ið lýsir skyldur og rættindi okkara i samfelaginum, eru vælkomin. Danmarkar metastu filmleikarar borga fyri at hetta er dygdarverk.

SKATTAINNTOKAN

i Klakksvík er 16 milj. 150 tús kr. Tað eru 2,7 milj. meira enn i fjór. Skattaprocentið er 10.

Hin litla bygðin Kalbak hevur eina skattainntøku uppá yvir eina miljón kr. Meginparturin av hesi inntøku stavar kortini frá manningini á stöðini i Mjorkadali.

TJALDUR

hevði drúgva ferð til Danmarkar hendan túrin. Ikki fyrr enn tismorgunin kom tað til Keypmannahavnar.

SEV

hevur nú fingið sprongt tað vestara bergholið, sum er við Breiða. Holið er 1200 metrar til longdar, tað er sprongt frá Breiða vestureftir út i Gassá.

Eftir er nú at spreingja næsta partin frá Breiða og eystureftir til byggingarnar i Heygadali. Tað er eisini 1200 m, og rokna teir við, at hetta berghol verður liðugt i summer, og hetta skuldi so verið tað síðsta bergholið i samband við hesa útyggjan.

Talt verða bergholini 8.400 m til longdar.

Harra stjóri Dagblaðsins

Tygum vilja i eina grein i andi stöðuna hjá teimum fyra sjálfstýrisflokkinum:

Fólkalokkinum, tjóðveldisflokkinum, gamla sjálfstýrisflokkinum og framburðsflokkinum við tí eina manninum?

Siga Erlendur Patursson og tjóðveldisloftingsmenninir allir ósatt?

At skipa borgararættin i Føroyum eftir nationalitetsprinsippinum yvir fyri donum, er tað sama sum at taka hin føroyska borgararættin frá donum i Føroyum.

Blaðstjórin.

Prógv sum fjarritarar

Sum vit sögdu frá i síðsta blaði, hevur fyrsta liðið av fjarritarum tikíð prógv i Føroyum. Hetta fór fram við Klakksvíkar sjómanskúla.

7. mars, 6 næmingar tóku prógv av 2. klassa — har ímillum eitt kvinna — og 1 tók prógv av 1. kl.

Thule-foto

Á myndini frá vinstu: Sonja Bech. Vágur, — Kristian Linklett, lærari — Fischer Heinesen, fyrstoðumaður skúlans — Torbjørn Marsteen, lærari — 2. røð: Helgi Mørkøre, Klakksvík — Tommy Djurhuus, Skúla — Julian Olsen, Funningur — Jóannes Matras, Árnir — Hans Jacob Poulsen, Eiði — og Bjørn Justinussen, Glyvur (prógv av 1. klassa).

Aftur ein góður javnaðarmaður farin

Sunnudagin 10. i hesum mánaða doyði Hans B. Arge, smiðjumeistari, knapt 67 ára gamal. Leingi hava vit vitað, at hann var illa sjúk; men ikki meira enn nakrar fáar dagar lá hann i songini, áðrenn vit fingi deyduböðini.

Hans Arge var ein frýntligur og blíður maður, skilgøður sum fáur. Sum smiðjumeistari fekk hann aldri sín yvirmann, og fáur var hansara líki. Verkstaður hansara var nýmótans, og øll tær nýggjastu tól hevði hann, og til hansara vendu menn sær altíð, tá ið okkurt av allranýggiasta slag, sum aðrir ikki kendu, var komið i ólag. Hans B. Arge visti ráð móti øllum óráðum. Javnaðarmaður var hann við 100 og sál, og tað visti hann ikki einans i orðum. Men hann var altíð fúsar at stuðla flokkin peningaliga, tá ið blaðið ikki bar seg, og eisini tá ið val stöðu fyrir durum og nógvur peningur skuldi nýstast til agitation. Hetta gjørdi hann ikki fyri eigið gagn at fremja — nei, tvørturimóti. Ja, kanska hann eisini misti kundar av at vera so ágrýtin javnaðarmaður, sum hann var. Eg veit tað ikki; tí hetta nevndi hann aldri nakað um. Men ein so stóur idealistur sum Hans B. Arge grámi seg ikki um nakað tiliki.

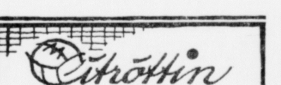
Hans B. Arge var tann av javnaðarmonnum uttan fyril Suduroy, sum eg fyrst lærði at kenna. Vit gjørdust beinan vegin vinir — aldri fall óvugt orð okkara ímillum. Altið var eg sera vælkominn at vírja hann, annaðhvørt eg kom inn i smiðjuna, skrivstovuna ella i heim hansara.

Eg havi mist ein góðan vin, og javnaðarflokkin hevur mist ein hin besta stuðul sín.

Úr heimi hansara er farin ein góður maður og pápi.

Frið lýsa vit yvir minni hansara.

J. H. Danbjørg.

Seinasta sunnudag vóru semifinaludystir og finaludystir i borðtennis i Klakksvík.

I semifinaluni, har Glæman leikði móti TB og Kyndil móti EB (Eiði), vann Glæman 16—1 og Kyndil 16—1.

I finaluni vann Kyndil á Glæman við 9—8 og varð sostatt Føroyameistari i felagskappingini.

I single varð Árni Dahl Klakksvík Føroyameistari, hann vann á Pól Michelsen, Havn.

I duple vóru Sigurd Bjørn Nielsen og Eirikur Jensen, Tvøroyri, teir vunnu á Alvhedini Jacobsen og Ólavi Michelsen, Klakksvík.

I kappingini luttóku fyri fyrstu ferð kvinnur. Tær vóru av Eiði og leiktu sínámillum, 6 i tali. Føroyameistari varð Katrin Ellingsgaard.